

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

1. lipnja 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Odgovornost za okoliš – Direktiva 2004/35/EZ – Članak 17. – Primjenjivost *ratione temporis* – Rad hidroelektrane koja je puštena u pogon prije isteka roka za prenošenje te direktive – Članak 2. točka 1. (b) – Pojam ‚šteta u okolišu‘ – Nacionalni propis koji isključuje svu štetu pokrivenu odobrenjem – Članak 12. stavak 1. – Pristup pravosuđu u području prava okoliša – Procesna legitimacija – Direktiva 2000/60/EZ – Članak 4. stavak 7. – Izravan učinak“

U predmetu C-529/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud, Austrija), odlukom od 24. rujna 2015., koju je Sud zaprimio 7. listopada 2015., u postupku koji je pokrenuo

Gert Folk,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev i S. Rodin (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: K. Malacek, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 19. listopada 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Gerta Folka, G. Folk, *Rechtsanwalt*,

— za austrijsku vladu, C. Pesendorfer, u svojstvu agenta,

— za Europsku komisiju, E. White, E. Manhaeve i A. C. Becker, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 10. siječnja 2017.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Direktive 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL 2004., L 143, str. 56.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 26., str. 58.), kako je izmijenjena Direktivom 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. (SL 2009., L 140, str. 114.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 26., str. 158., u daljnjem tekstu: Direktiva 2004/35), i članka 4. stavka 7. Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL 2000., L 327, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 1., str. 48.).
- 2 Zahtjev je podnesen u okviru ispitivanja žalbe koju je Gert Folk podnio protiv odluke Unabhängiger Verwaltungssenata für die Steiermark (Neovisno upravno vijeće za Štajersku, Austrija) o odbijanju pritužbe u području okoliša.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2004/35

- 3 Uvodne izjave 24., 25. i 30. Direktive 2004/35 glase kako slijedi:
 - „(24) Potrebno je osigurati dostupnost djelotvornih sredstava provedbe i izvršenja, uz istodobno osiguranje odgovarajuće zaštite legitimnih interesa relevantnih operatera i ostalih zainteresiranih strana. Nadležna tijela trebala bi ovlastiti za posebne zadatke koji podrazumijevaju odgovarajuće diskrecijsko pravo upravnog odlučivanja, i to dužnost procjene značaja štete i određivanja koje bi mjere otklanjanja trebalo poduzeti.
 - (25) Osobe koje su pogođene ili bi mogle biti pogođene štetom u okolišu moraju imati pravo zatražiti od nadležnog tijela poduzimanje mjera. Međutim, zaštita je okoliša interes čije granice nisu jasno određene, za koji se pojedinci uvijek ne zauzimaju ili se nisu u mogućnosti zauzeti. Stoga bi i nevladinim organizacijama koje promiču zaštitu okoliša trebalo omogućiti da primjereno sudjeluju u djelotvornoj provedbi ove Direktive.
- [...]
- (30) Odredbe ove Direktive ne bi se trebale odnositi na štetu prouzročenu prije isteka krajnjeg roka za provedbu Direktive.”
- 4 U skladu s člankom 2. točkom 1. (b) Direktive 2004/35, „šteta u okolišu” za potrebe te direktive znači „šteta nanesena vodama, a to je svaka šteta koja značajno nepovoljno utječe na ekološko, kemijsko i/ili količinsko stanje i/ili ekološki potencijal dotičnih voda u skladu s definicijom iz Direktive 2000/60/EZ, s izuzetkom nepovoljnih utjecaja na koje se primjenjuje članak 4. stavak 7. te Direktive”.
- 5 Članak 12. Direktive 2004/35, naslovljen „Zahtjev za djelovanje”, određuje:
 - „1. Fizičke ili pravne osobe:
 - (a) koje su pogođene ili će vjerojatno biti pogođene štetom u okolišu; ili

- (b) koje imaju dovoljan interes u pogledu donošenja odluka o okolišu koje se odnose na štetu ili, alternativno;
- (c) koje se pozivaju na povredu prava ako je to preduvjet u upravnom postupovnom pravu države članice,

imaju pravo iznijeti nadležnom tijelu sve primjedbe koje se odnose na slučajevne štete u okolišu ili prijetee opasnosti od štete koje su im poznate, kao i zahtijevati da nadležno tijelo djeluje na temelju ove Direktive.

Države članice utvrđuju ‚dovoljan interes‘ i ‚narušavanje [povreda] prava‘.

U tu se svrhu dovoljnim u smislu točke (b) smatra interes bilo koje nevladine organizacije koja promiče zaštitu okoliša i udovoljava drugim uvjetima prema nacionalnom pravu. Također se smatra da takve organizacije imaju prava koja mogu biti povrijeđena u smislu točke (c).

2. Zahtjevu za djelovanje prilažu se odgovarajuće informacije i podaci koji potkrepljuju primjedbe dane u vezi sa štetom u okolišu.

3. Ako zahtjev za djelovanje i popratne primjedbe uvjerljivo ukažu na postojanje štete u okolišu, nadležno tijelo razmatra sve te primjedbe i zahtjeve za djelovanje. U tom slučaju nadležno tijelo daje dotičnom operateru priliku da se očituje o zahtjevu za djelovanje i popratnim primjedbama.

4. Nadležno tijelo što prije i, svakako, u skladu s relevantnim odredbama nacionalnog prava obavješćuje osobe iz stavka 1. koje su tom tijelu dostavile primjedbe, o svojoj odluci o prihvatanju ili odbijanju zahtjeva za djelovanje uz obrazloženje.

5. Države članice mogu odlučiti da stavke 1. i 4. ne primjenjuju na slučajevne prijetee opasnosti od štete.”

6 Članak 13. Direktive 2004/35, naslovljen „Postupci preispitivanja”, glasi kako slijedi:

„1. Osobe iz članka 12. stavka 1. mogu se obratiti sudu ili drugom neovisnom i nepristranom javnom tijelu nadležnom za preispitivanje formalne i materijalne zakonitosti odluka, radnji ili nedjelovanja nadležnog tijela prema ovoj Direktivi.

2. Ova Direktiva ne dovodi u pitanje odredbe nacionalnog prava kojima se uređuje pristup pravosuđu ni one kojima se propisuje da se prije pokretanja sudskog postupka moraju iscrpiti upravni postupci.”

7 Članak 17. spomenute direktive, naslovljen „Vremensko određenje primjene”, propisuje:

„Ova se Direktiva ne primjenjuje:

- na štetu koju su prouzročili emisija, događaj ili iznenadni događaj prije datuma iz članka 19. stavka 1.,
- na štetu koju su prouzročili emisija, događaj ili iznenadni događaj nakon datuma iz članka 19. stavka 1. ako proizlaze iz posebne djelatnosti koja se obavljala i završila prije navedenog datuma,
- na štetu, ako je od emisije, događaja ili iznenadnog događaja koji je prouzročio štetu prošlo više od 30 godina.

8 U skladu s člankom 19. stavkom 1. iste direktive:

„Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s odredbama ove Direktive do 30. travnja 2007. O tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.”

Direktiva 2000/60

9 Članak 4. Direktive 2000/60, naslovljen „Okolišni ciljevi”, u stavku 7. određuje:

„Države članice ne krše ovu Direktivu u slučaju:

- da je nepostizanje dobrog stanja podzemnih voda, dobrog ekološkog stanja ili, gdje je to odgovarajuće, dobrog ekološkog potencijala, ili nesprečavanje pogoršanja stanja površinskih ili podzemnih voda posljedica novonastalih promjena fizičkih karakteristika tijela površinske vode ili promjena razine tijela podzemne vode, ili
- da je nesprečavanje pogoršanja od vrlo dobrog stanja prema dobrom stanju tijela površinske vode rezultat novih ljudskih aktivnosti u području održivog razvoja

ako su zadovoljeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) poduzeti su svi praktični koraci za ublažavanje negativnog utjecaja na stanje vodnog tijela;
- (b) razlozi tih modifikacija i promjena izričito su navedeni i objašnjeni u planu upravljanja riječnim slivom iz članka 13. te da se ciljevi preispituju svakih šest godina;
- (c) razlozi tih modifikacija i promjena od prevladavajućeg su javnog interesa i/ili su koristi za okoliš i društvo od postizanja ciljeva iz stavka 1. manji od koristi za ljudsko zdravlje, sigurnost i održivi razvoj, koje proizlaze iz tih modifikacija i promjena; i
- (d) korisni ciljevi kojima služe te promjene stanja vode ne mogu se iz tehničkih razloga ili zbog nerazmjernih troškova postići drugim sredstvima koja predstavljaju znatno bolju ekološku opciju.”

Austrijsko pravo

10 Bundes-Umwelthaftungsgesetz (Savezni zakon o okolišnoj odgovornosti, u daljnjem tekstu: B-UHG), koji je donesen radi prenošenja Direktive 2004/35, u članku 4., naslovljenom „Definicije”, propisuje:

„Za potrebe ovog zakona primjenjuju se sljedeće definicije:

(1.) Šteta u okolišu obuhvaća:

- (a) svaku značajnu štetu nanесenu vodi, odnosno svaku štetu koja značajno nepovoljno utječe na ekološko, kemijsko ili količinsko stanje ili ekološki potencijal voda u smislu Wasserrechtsgesetzes 1959 [Zakon o vodama iz 1959., u daljnjem tekstu: WRG] i koja nije pokrivena odobrenjem izdanim na temelju WRG-a i

[...]”

11 Članak 11. B-UHG-a, naslovljen „Pritužba zbog štete u okolišu”, glasi:

„(1.) Fizičke ili pravne osobe čija prava mogu biti povrijeđena zbog štete u okolišu mogu u pisanoj pritužbi zahtijevati od okružnog upravnog tijela na čijem je području djelovanja nastala navodna šteta u okolišu da postupi u skladu s člankom 6. i člankom 7. stavkom 2. [...]

(2.) Prava u smislu prve rečenice stavka 1. obuhvaćaju

[...]

2. u vezi s vodom: postojeća prava u smislu članka 12. stavka 2. WRG-a i

[...]”

12 Članak 18. B-UHG-a, naslovljen „Prijelazne odredbe”, određuje:

„Ovaj savezni zakon ne primjenjuje se

1. na štetu koju su prouzročili emisija, događaj ili iznenadni događaj prije stupanja na snagu ovog saveznog zakona,

2. na štetu koju su prouzročili emisija, događaj ili iznenadni događaj nakon stupanja na snagu ovog saveznog zakona ako proizlaze iz djelatnosti za koju je nedvojbeno da je završila prije stupanja na snagu ovog saveznog zakona,

[...]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

13 Društvo Wasserkraftanlagen Mürzzuschlag GmbH upravlja hidroelektranom na rijeci Mürz, u Austriji, s ispusnim područjem od 1455 m. G. Folk ima ribolovno pravo na toj rijeci, i to na dijelu vodotoka duljine oko 12 km koji se nalazi nizvodno od elektrane.

14 Elektrana je dobila odobrenje za rad odlukom od 20. kolovoza 1998. koju je donio Landeshauptmann von Steiermark (guverner Štajerske, Austrija). Puštena je u rad tijekom 2002., odnosno prije stupanja na snagu Direktive 2004/35.

15 Prema žalitelju u glavnom postupku, rad spomenute hidroelektrane uzrokuje znatnu štetu za okoliš koja ugrožava prirodno razmnožavanje riba i razlog je njihove povećane smrtnosti na znatnim dijelovima rijeke Mürz. Naime, zbog velikih kratkoročnih promjena u razini vodostaja dolazi do vrlo brzog sušenja površina koje su obično ispod vode, zbog čega male i mlade ribe ostaju zarobljene u vodenim bazenima koji su odvojeni od riječnog toka te ne mogu natrag u rijeku. Te ponavljajuće promjene u razini vodostaja zahvaćaju relativno dug dio rijeke, a mogu se pripisati, s jedne strane, nepostojanju odvodnog kanala hidroelektrane i, s druge strane, načinu njezina rada.

16 Pritužba u vezi s tom štetom u okolišu, koju je žalitelj u glavnom postupku podnio na temelju članka 11. B-UHG-a, odbijena je odlukom Neovisnog upravnog vijeća za Štajersku od 15. svibnja 2012.

17 Taj je sud u biti smatrao da je rad hidroelektrane o kojoj je riječ u glavnom postupku odobren odlukom na temelju vodnog zakonodavstva guvernera Štajerske od 20. kolovoza 1998., u kojoj je propisana dopuštena količina preostale vode. Šteta koju navodi G. Folk stoga je pokrivena tom odlukom, u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (a) B-UHG-a. Ta se šteta, slijedom toga, ne može smatrati štetom u okolišu u smislu te odredbe.

- 18 G. Folk podnio je Verwaltungsgerichtshofu (Visoki upravni sud, Austrija) žalbu protiv te odluke Neovisnog upravnog vijeća za Štajersku od 15. svibnja 2012., u kojoj navodi da je B-UHG protivan Direktivi 2004/35 jer njegova primjena ima za posljedicu da svako odobrenje na temelju vodnog zakonodavstva dovodi do isključenja postojanja štete u okolišu.
- 19 U tim je okolnostima Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Primjenjuje li se Direktiva 2004/35 i na štetu koja je, doduše, nastupila nakon datuma navedenog u članku 19. stavku 1. te direktive, ali koja potječe od postrojenja (hidroelektrana) koje je odobreno i koje je započelo s radom prije tog datuma i koja je pokrivena odobrenjem na temelju vodnog zakonodavstva?
 2. Protivi li se Direktivi 2004/35, osobito njezinim člancima 12. i 13., nacionalni propis koji osobama koje imaju dozvolu za ribolov brani pokretanje postupka preispitivanja u smislu članka 13. te direktive u vezi sa štetom u okolišu u smislu članka 2. točke 1. (b) Direktive?
 3. Protivi li se Direktivi 2004/35, osobito njezinu članku 2. točki 1. (b), nacionalni propis koji štetu koja ima značajne nepovoljne utjecaje na ekološko, kemijsko ili količinsko stanje ili ekološki potencijal dotičnih voda izuzima iz pojma ‚štete u okolišu‘, ako je šteta pokrivena odobrenjem na temelju propisa nacionalnog zakonodavstva?
4. U slučaju potvrdnog odgovora na treće pitanje:

Treba li u slučajevima u kojima se u okviru dodjeljivanja odobrenja sukladno nacionalnim propisima ne ispituju kriteriji iz članka 4. stavka 7. Direktive 2000/60 (odnosno nacionalnih odredaba kojima je ona prenesena) prilikom utvrđivanja postoji li šteta u okolišu u smislu članka 2. točke 1. (b) Direktive 2004/35 izravno primijeniti članak 4. stavak 7. Direktive 2000/60 i ispitati jesu li ispunjeni kriteriji iz te odredbe?”

O prethodnim pitanjima

- 20 Prije davanja odgovora na drugo pitanje, za čije je ispitivanje potrebno utvrditi primjenjivost Direktive 2004/35 i postojanje štete u okolišu koja je pokrivena tom direktivom, valja odgovoriti na prvo, treće i četvrto pitanje.

Prvo pitanje

- 21 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 17. Direktive 2004/35 tumačiti na način da se ona primjenjuje *ratione temporis* na štetu u okolišu koja je nastupila nakon 30. travnja 2007., ali koju je prouzročilo postrojenje za koje je izdano odobrenje na temelju vodnog zakonodavstva i koje je započelo s radom prije tog datuma.
- 22 Sud je već presudio da iz članka 17. prve i druge alineje Direktive 2004/35 u vezi s njezinom uvodnom izjavom 30. proizlazi da se ta direktiva primjenjuje na štetu koju su prouzročili emisija, događaj ili iznenadni događaj do kojih je došlo 30. travnja 2007. ili nakon tog datuma, ako ta šteta proizlazi iz djelatnosti koje su se obavljale na taj datum ili nakon njega ili iz djelatnosti koje su se obavljale prije tog datuma, ali koje se prije navedenog datuma nisu završile (vidjeti presudu od 4. ožujka 2015., Fipa Group i dr., C-534/13, EU:C:2015:140, t. 44.).

- 23 Međutim, iz dokumenata u spisu kojim Sud raspolaže proizlazi da je za hidroelektranu iz glavnog postupka izdano odobrenje i da je ona započela s radom prije 2007. Također je nesporno da je nakon 30. travnja 2007. njezin rad izazvao velike promjene u razini vodostaja rijeke Mürz koje su prouzročile povećanu smrtnost riba. Te ponavljajuće promjene u razini vodostaja treba smatrati emisijom, događajem ili iznenadnim događajem do kojeg je došlo nakon 30. travnja 2007., do kada su države članice trebale prenijeti Direktivu 2004/35.
- 24 Osim toga, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 26. svojeg mišljenja, nije relevantna činjenica da je šteta na koju se poziva počela nastajati prije 30. travnja 2007. i posljedica je rada elektrane za koju je odobrenje za rad izdano prije tog datuma.
- 25 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 17. Direktive 2004/35 treba tumačiti na način da se spomenuta direktiva primjenjuje *ratione temporis* na štetu u okolišu koja je nastupila nakon 30. travnja 2007., ali koja je nastala radom postrojenja koje je odobreno na temelju vodnog zakonodavstva i koje je započelo s radom prije tog datuma, ne dovodeći pritom u pitanje provjere koje mora obaviti sud koji je uputio zahtjev.

Treće pitanje

- 26 Svojim trećim pitanjem, koje valja ispitati na drugome mjestu, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li Direktivu 2004/35, a osobito njezin članak 2. točku 1. (b), tumačiti na način da joj se protivi odredba nacionalnog prava koja štetu koja ima značajne nepovoljne utjecaje na ekološko, kemijsko ili količinsko stanje ili ekološki potencijal dotičnih voda isključuje iz pojma „šteta u okolišu” ako je ta šteta pokrivena odobrenjem izdanim na temelju tog prava.
- 27 Stajalište je suda koji je uputio zahtjev da iz odredaba nacionalnog prava proizlazi da se šteta koja proizlazi iz djelatnosti odobrene u skladu s WRG-om ne može smatrati štetom u okolišu u smislu spomenute direktive. Taj sud ima dvojbe glede usklađenosti takvih odredaba s člankom 2. točkom 1. (b) te direktive, u kojem se upućuje na članak 4. stavak 7. Direktive 2000/60.
- 28 Članak 2. točka 1. (b) Direktive 2004/35 ne predviđa u pogledu štete pokrivena tim odobrenjem opće izuzeće u smislu da ona ne bi bila obuhvaćena pojmom „šteta u okolišu”. Ta odredba predviđa samo odstupanje glede nepovoljnih utjecaja na koje se primjenjuje članak 4. stavak 7. Direktive 2000/60.
- 29 Potonja odredba predviđa da države članice ne krše spomenutu direktivu ako je nepostizanje dobrog stanja podzemnih voda, dobrog ekološkog stanja ili, gdje je to odgovarajuće, dobrog ekološkog potencijala ili nesprečavanje pogoršanja stanja površinskih ili podzemnih voda posljedica novonastalih promjena fizičkih karakteristika tijela površinske vode ili promjena razine tijela podzemne vode. Isto tako, država članica nije počinila povredu ako je nesprečavanje pogoršanja od vrlo dobrog stanja prema dobrom stanju tijela površinske vode rezultat novih ljudskih aktivnosti u području održivog razvoja.
- 30 Primjena tog odstupanja pretpostavlja ispunjenje uvjeta predviđenih u članku 4. stavku 7. točkama (a) do (d) te direktive (vidjeti u tom smislu presude od 11. rujna 2012., Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias i dr., C-43/10, EU:C:2012:560, t. 67. i od 4. svibnja 2016., Komisija/Austrija, C-346/14, EU:C:2016:322, t. 65. i 66.).
- 31 Točno je da su države članice dužne odbiti odobrenje projekata koji mogu prouzročiti pogoršanje stanja tijela voda, osim ako smatraju da je projekt obuhvaćen izuzećem na temelju članka 4. stavka 7. Direktive 2000/60 (vidjeti u tom smislu presudu od 1. srpnja 2015., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, t. 50.).

- 32 Ta odredba ne odnosi se samo na projekte za koje je potrebno odobrenje. Naime, ona se odnosi na sve vrste pogoršanja tijela vode koje jesu ili nisu posljedica rada nekog postrojenja i utvrđuje slučajeve u kojima su države članice, ako dođe do takvog pogoršanja, unatoč tomu oslobođene od poduzimanja mjera. Iz toga proizlazi da ta odredba ne utječe na sam pojam „šteta u okolišu”.
- 33 Takva utvrđenja osobito vrijede u predmetu iz glavnog postupka, u kojem je odobrenje za rad predmetnog postrojenja prethodilo Direktivi 2000/60, pa se za njegovo izdavanje tada nije zahtijevalo poštovanje četiriju kumulativnih kriterija iz članka 4. stavka 7. točaka (a) do (d) spomenute direktive. Osim toga, iz spisa koji je dostavljen Sudu proizlazi da su promjene u razini vodostaja kojima se pripisuje povećana smrtnost riba posljedica normalnog funkcioniranja odobrenog postrojenja.
- 34 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da na treće pitanje valja odgovoriti da Direktivu 2004/35, a osobito njezin članak 2. točku 1. (b), treba tumačiti na način da joj se protivi odredba nacionalnog prava prema kojoj se šteta koja ima značajne nepovoljne utjecaje na ekološko, kemijsko ili količinsko stanje ili ekološki potencijal dotičnih voda automatski i općenito isključuje iz pojma „šteta u okolišu” samo zato što je pokrivena odobrenjem izdanim na temelju tog prava.

Četvrto pitanje

- 35 Svojim četvrtim pitanjem, koje valja ispitati na trećemu mjestu, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li, u slučaju da je odobrenje izdano u skladu s nacionalnim propisima a da pritom nije bilo provjereno jesu li poštovani uvjeti iz članka 4. stavka 7. Direktive 2000/60, spomenuti sud sam provjeriti jesu li ispunjeni uvjeti predviđeni tom odredbom kako bi utvrdio postoji li šteta u okolišu u smislu članka 2. točke 1. (b) Direktive 2004/35.
- 36 U tom pogledu treba podsjetiti da, ako projekt može imati negativan utjecaj na vode, on može biti odobren samo ako su ispunjeni uvjeti iz članka 4. stavka 7. točaka (a) do (d) te direktive (vidjeti u tom smislu presudu od 4. svibnja 2016., Komisija/Austrija, C-346/14, EU:C:2016:322, t. 65.).
- 37 Kako bi utvrdio je li neki projekt odobren a da pritom nije došlo do povrede Direktive 2000/60, sud može provjeriti je li tijelo koje je izdalo odobrenje poštovalo uvjete iz članka 4. stavka 7. točaka (a) do (d) te direktive na način da ispita, na prvome mjestu, jesu li poduzete sve praktične mjere radi ublažavanja negativnog utjecaja tih djelatnosti na stanje tijela dotične vode, na drugome mjestu, jesu li razlozi za spomenute djelatnosti izričito navedeni i obrazloženi, na trećemu mjestu, jesu li te djelatnosti sukladne prevladavajućem javnom interesu i/ili jesu li koristi za okoliš i društvo vezane uz ostvarenje ciljeva iz članka 4. stavka 1. te direktive manje od koristi za ljudsko zdravlje, održavanje sigurnosti osoba ili održivi razvoj koje proizlaze iz provedbe tih djelatnosti i, na četvrtomu mjestu, mogu li se povoljni ciljevi koji se nastoje ostvariti, zbog tehničke izvodljivosti ili neproporcionalnih troškova, postići sredstvima koja predstavljaju znatno bolji izbor za okoliš (vidjeti u tom smislu presudu od 11. rujna 2012., Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias i dr., C-43/10, EU:C:2012:560, t. 67.).
- 38 Međutim, ako je, kao što je to slučaj u glavnom postupku, nadležno nacionalno tijelo izdalo odobrenje a da nije ispitalo jesu li poštovani uvjeti iz članka 4. stavka 7. točaka (a) do (d) Direktive 2000/60, nacionalni sud nije dužan sam ispitati jesu li poštovani uvjeti iz spomenutog članka i može jednostavno utvrditi nezakonitost pobijanog akta.
- 39 Naime, na tijelima koja su nadležna za odobrenje projekta jest da provjere jesu li ispunjeni uvjeti navedeni u članku 4. stavku 7. točkama (a) do (d) Direktive 2000/60 prije nego što dodijele takvo odobrenje, neovisno o provedbi eventualnog sudskeg nadzora. Nasuprot tomu, pravo Unije ne obvezuje nacionalne sudove da nadomjeste nadležna tijela na način da sami ispituju spomenute uvjete ako je to tijelo izdalo odobrenje bez provedbe tog ispitivanja.

40 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da na četvrto pitanje valja odgovoriti da, u slučaju da je odobrenje izdano u skladu s nacionalnim propisima a da pritom nije bilo provjereno jesu li poštovani uvjeti iz članka 4. stavka 7. točaka (a) do (d) Direktive 2000/60, nacionalni sud nije dužan sam provjeriti jesu li ispunjeni uvjeti predviđeni tom odredbom kako bi utvrdio postoji li šteta u okolišu u smislu članka 2. točke 1. (b) Direktive 2004/35.

Drugo pitanje

41 Svojim drugim pitanjem, koje valja ispitati na kraju, sud koji je uputio zahtjev pita treba li članke 12. i 13. Direktive 2004/35 tumačiti na način da im se protivi odredba nacionalnog prava poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja ne omogućava ovlaštenicima ribolovnih prava da pokrenu postupak preispitivanja u vezi sa štetom u okolišu u smislu članka 2. točke 1. (b) te direktive.

42 Prema sudu koji je uputio zahtjev, članak 11. stavak 1. B-UHG-a određuje da fizičke ili pravne osobe čija prava mogu biti povrijeđena zbog štete u okolišu mogu zahtijevati od nadležnog upravnog tijela da poduzme mjere kako bi zaustavilo tu štetu. Članak 11. stavak 2. drugi podstavak B-UHG-a precizira da se u vezi s vodom moguće pozvati na „postojeća prava u smislu članka 12. stavka 2. WRG-a”, bez spominjanja ribolovnog prava. Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da se doslovno tumačenje tih članaka protivi tomu da ovlaštenici ribolovnih prava podnose pritužbe u području okoliša zbog štete koja utječe na njihova ribolovna prava.

43 Austrijska vlada tvrdi da je činjenica da ribolovna prava nisu izričito navedena u članku 12. stavku 2. WRG-a, na koji upućuje članak 11. stavak 1. B-UHG-a, obuhvaćena diskrecijskim pravom kojim ona raspolaze na temelju članaka 12. i 13. Direktive 2004/35.

44 U tom pogledu valja utvrditi da članak 12. spomenute direktive određuje kategorije fizičkih i pravnih osoba koje mogu podnijeti primjedbe u vezi sa štetom u okolišu. U te tri kategorije ulaze osobe koje su pogođene ili će vjerojatno biti pogođene štetom u okolišu, koje imaju dovoljan interes u pogledu donošenja odluka o okolišu koje se odnose na štetu ili koje se pozivaju na povredu prava ako je to preduvjet u upravnom postupovnom pravu države članice.

45 Kao što je to naveo nezavisni odvjetnik u točki 72. svojeg mišljenja, u članku 12. stavku 1. Direktive 2004/35 nabrajaju se tri kategorije fizičkih ili pravnih osoba koje, alternativno i autonomno, imaju procesnu legitimaciju. Njime se utvrđuju tri zasebne kategorije osoba koje mogu pokrenuti postupke navedene u člancima 12. i 13. te direktive.

46 Cjelovito i pravilno prenošenje te direktive zahtijeva da te tri kategorije osoba mogu iznijeti primjedbe u vezi sa štetom u okolišu, da imaju mogućnost zahtijevati da nadležno tijelo djeluje na temelju spomenute direktive i da stoga mogu pokrenuti postupak preispitivanja pred sudom ili bilo kojim drugim nadležnim javnim tijelom, u skladu s člancima 12. i 13. te direktive.

47 Iako države članice imaju diskrecijsku ovlast da odluče što predstavlja „dovoljan interes”, što je izraz iz članka 12. stavka 1. točke (b) Direktive 2004/35, ili „povredu prava”, što je izraz iz članka 12. stavka 1. točke (c) te direktive, one nemaju takvu diskrecijsku ovlast u pogledu prava na pravno sredstvo osoba koje su pogođene ili će vjerojatno biti pogođene štetom u okolišu, kao što proizlazi iz članka 12. stavka 1. točke (a) spomenute direktive.

48 S obzirom na sadržaj članka 12. Direktive 2004/35, očito je da ovlaštenici ribolovnih prava mogu spadati u tri kategorije utvrđene u članku 12. stavku 1. te direktive. Međutim, iz spisa kojim Sud raspolaze proizlazi da oni na temelju nacionalnog prava ne mogu pokrenuti postupak ispitivanja u smislu članka 13. spomenute direktive u vezi sa štetom u okolišu u smislu članka 2. točke 1. (b) te

direktive. Stoga, time što uskraćuje pravo na pravno sredstvo svim ovlaštenicima ribolovnih prava, nacionalno zakonodavstvo to pravo uskraćuje velikom broju pojedinaca koji mogu spadati u jednu od triju kategorija utvrđenih člankom 12. Direktive 2004/35.

- 49 Tumačenje nacionalnog prava koje bi sve ovlaštenike ribolovnih prava lišilo prava na pokretanje postupka preispitivanja zbog štete u okolišu koja se očituje povećanjem smrtnosti riba, iako ta šteta na njih izravno utječe, ne poštuje doseg spomenutih članaka 12. i 13. te stoga nije spojivo sa spomenutom direktivom.
- 50 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da članke 12. i 13. Direktive 2004/35 treba tumačiti na način da im se protivi odredba nacionalnog prava poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja ne omogućava ovlaštenicima ribolovnih prava da pokrenu postupak preispitivanja u vezi sa štetom u okolišu u smislu članka 2. točke 1. (b) te direktive.

Troškovi

- 51 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 17. Direktive 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu, kako je izmijenjena Direktivom 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009., treba tumačiti na način da se spomenuta direktiva primjenjuje *ratione temporis* na štetu u okolišu koja je nastupila nakon 30. travnja 2007., ali koja je nastala radom postrojenja koje je odobreno na temelju vodnog zakonodavstva i koje je započelo s radom prije tog datuma, ne dovodeći pritom u pitanje provjere koje mora obaviti sud koji je uputio zahtjev.**
- 2. Direktivu 2004/35, kako je izmijenjena Direktivom 2009/31, a osobito njezin članak 2. točku 1. (b), treba tumačiti na način da joj se protivi odredba nacionalnog prava prema kojoj se šteta koja ima značajne nepovoljne utjecaje na ekološko, kemijsko ili količinsko stanje ili ekološki potencijal dotičnih voda automatski i općenito isključuje iz pojma „šteta u okolišu” samo zato što je pokrivena odobrenjem izdanim na temelju tog prava.**
- 3. U slučaju da je odobrenje izdano u skladu s nacionalnim propisima a da pritom nije bilo provjereno jesu li poštovani uvjeti iz članka 4. stavka 7. točaka (a) do (d) Direktive 2000/60 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike, nacionalni sud nije dužan sam provjeriti jesu li ispunjeni uvjeti predviđeni tom odredbom kako bi utvrdio postoji li šteta u okolišu u smislu članka 2. točke 1. (b) Direktive 2004/35, kako je izmijenjena Direktivom 2009/31.**
- 4. Članke 12. i 13. Direktive 2004/35, kako je izmijenjena Direktivom 2009/31, treba tumačiti na način da im se protivi odredba nacionalnog prava poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja ne omogućava ovlaštenicima ribolovnih prava da pokrenu postupak preispitivanja u vezi sa štetom u okolišu u smislu članka 2. točke 1. (b) spomenute direktive.**

Potpisi